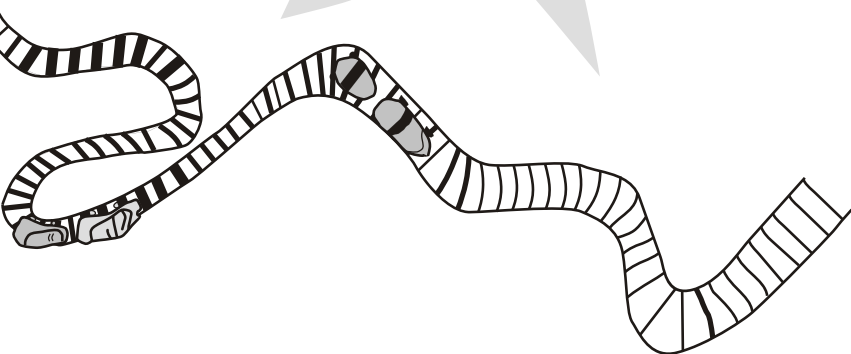
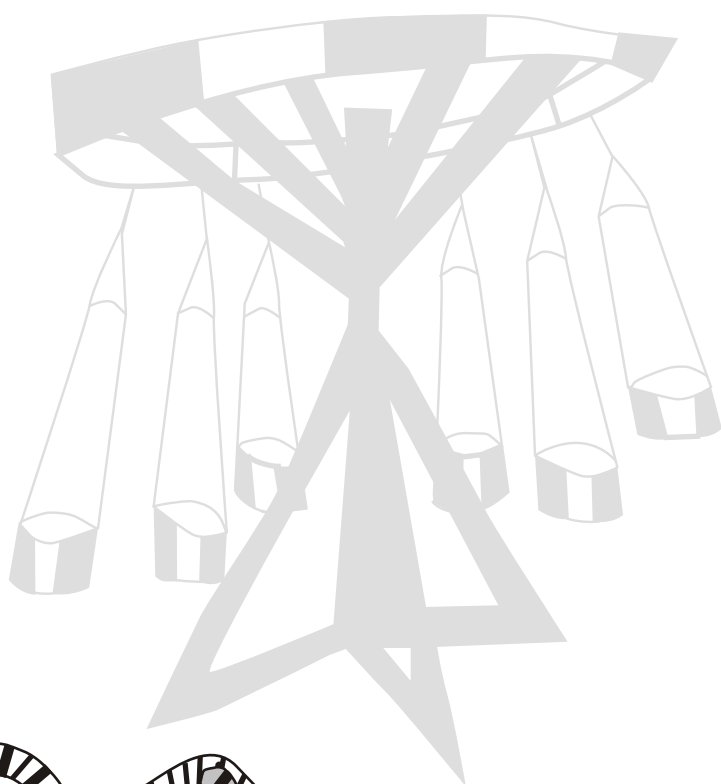

PUČKE FEŠTI

OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA GORTANA, ŽMINJ
ZAVIČAJNI PROJEKT

INSTITUCIONALIZACIJA ZAVIČAJNE NASTAVE ISTARSKE ŽUPANIJE
PROJEKT OSNOVNE ŠKOLE VLADIMIRA GORTANA

PUČKE FEŠTI

Žminj, 2023.

IMPRESSUM

Nakladnik:

Osnovna škola Vladimira Gortana, Žminj

Za nakladnika:

Miranda Damijanić Roce

Uredništvo:

Iva Pucić Fekter, Suzana Deltin, Sanda Turčinović, Bojana Rojnić, Gordana Otočan, Dolores Otočan, Enica Zohil, Matea Slivar, Kristina Staver, Sanja Milanović, Davorka Prusić, Diana Rojnić, Slavica Marčac, Marijana Starčić, Nataša Lakoseljac, Martina Milutinović Zohil, Gordana Peteh, Nela Peteh, Roberta Đurkić, Karin Milotić, Antonela Zaharija, Samanta Jakus, Elena Debeljuh, Gordana Mazzi, Anđela Damijanić, Miranda Damijanić Roce

Suradnici na projektu:

Učenici prvih, drugih, trećih i četvrtih razreda matične škole s produženim boravkom, učenici PŠ Cere, učenici PŠ Sutivanac, učenici uključeni u izvannastavne skupine aktivnosti: informatička skupina, mladi povjesničari, biblijska skupina, likovna skupina, maketarstvo i modelarstvo te učenici polaznici dodatne nastave iz engleskog i hrvatskog jezika.

Koordinatorica projekta:

Gordana Otočan

Lektura:

Martina Milutinović Zohil
Gordana Peteh
Samanta Jakus

Oblikovanje teksta:

Elena Debeljuh

Naslovnica:

Karin Milotić

Grafičko oblikovanje:

Gordana Mazzi

Tisak: Grafika Režanci

Naklada:

300 primjeraka

RIJEČ RAVNATELJICE

Dragi prijatelji zavičaja i zavičajnoga,

kad naši projekti postanu dio tradicije znamo da smo na dobrom putu i pogled na zavičaj dobiva novu dimenziju. Procesi implementacije zavičajnih tema u nastavne sadržaje odvijaju se svakodnevno i spontano poput našeg ovogodišnjeg projekta **PUČKE FEŠTI**.

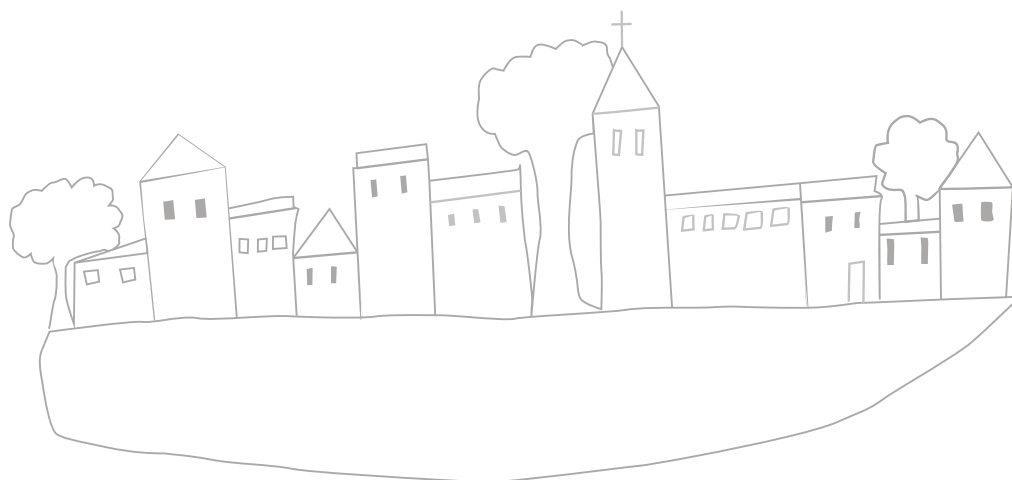
Sadržaj projekta je sveobuhvatan s baznim predznakom na *Žminjskoj bartulji*, sajmenom danu, mjestu okupljanja, trgovine i zabave te prerasta u procese cjelogodišnjih istraživanja pučkih pobožnosti, tradicijskih slavlja i strukture svakidašnjeg života.

Sajmovi su stare institucije. Sam naziv dolazi od latinske riječi *indictum*, tj. ono što je zakazano na utvrđen i stalan datum. Pravi su sajmovi oni kojima čitavo mjesto otvara vrata. Sajam, to znači buku, graju, ulične pjesme, veselje, svijet naopačke i metež. U osnovi sajma je zapravo golemo pučko veselje kojemu pristup ima svatko.

U školu je dobrodošao svatko tko njeguje klicu tradicije trudeći se prenijeti bogat zasad na buduće generacije. Radost je vidjeti silan entuzijizam i želju za upijanjem iskonskih zavičajnih vrednota kod učenika, ali i kod učitelja i obitelji. Kreativnost, želja za stvaralaštvom i srcu bliskim temama na dobrom je putu trajanja i nemjerljivo bogatstvo i zalag budućnosti.

Zahvale za sudjelovanje upućujem svim kolegama suradnicima na projektu, našim učenicima i roditeljima na podršci i partnerstvu.

Miranda Damijanić Roce, prof.

PROJEKT ZAVIČAJNE NASTAVE PUČKE FEŠTI

Svaki gradić u Istri svoju pučku *feštu* ima, a Žminjština nekoliko njih. Žminjska Bartulja je samo jedna od niza *fešti* kojima su ljudi od davnih vremena obilježavali važnije datume svojega kraja. Kaže se da svi putovi u Istri prolaze kroz Žminj pa se s razlogom može reći da na dan Bartulje svi putovi vode u Žminj. Bila je to važna prigoda za druženje, susret s rodbinom s kojom se dugo nisu sreli i za razmjenu koje *besedi*. Tada su, osim zabavnih trenutaka, okupljanja koristili za kupnju i prodaju na sajmu te razmjenu savjeta korisnih za egzistenciju u doba bez društvenih mreža. Spojili su zabavu i druženje sa, za život, važnim sadržajima. Učenici su, radeći na zavičajnom projektu Pučke *fešti*, upoznali neke segmente *fešti* kroz prošlost i sadašnjost, zamišljajući što nam na tom polju donosi budućnost. Kroz istraživanje i kreativno izražavanje nastojalo se njegovati ideju o važnosti blagdanskog segmenta kao neizostavne duhovne potrebe čovjeka. Istraživalo se iz različitih izvora s posebnim naglaskom na usmenu predaju između predaka i potomaka. Učenici su radili na projektu sukladno uzrastu i interesima. Prvaši su otkrivali kako su se djeca zabavljala i družila na Bartulji. Drugim je razredima tema bila vezana za sajmenne aktivnosti, ali i zabavni segment Bartulje. S radom su nastavljali i u produženom boravku. Učenici trećeg razreda su istraživali od svojih predaka, snimali i zapisivali bartuljske anegdote te učili staru igru pljočkanje. Četvrti su se razredi bavili *vazmenim* običajima *pičenja* jaja i *pincon*. Na produženom su boravku upoznali *fešto od kaktusi*. *Sutivanjica* i *Matejeva* teme su kojima su se bavili učenici PŠ Sutivanac i PŠ Cere. Biblijska skupina učila je o pučkim *užancami* za Tijelovo. Modele alata i posuđa, koji su se prodavali na sajmu, izrađivali su u skupini Modelarstvo i maketarstvo. Povijesnoj skupini tema je bila Bartulja kroz prošlost, sadašnjost i budućnost, a Bartulja u 3D Informatičkoj skupini. Likovne atribute kroz lik svetog Bartola izrađivala je Likovna skupina. Rad svakog razreda i skupine je zabilježen riječima i slikom. Na dodatnoj se nastavi prevodilo na engleski jezik i vršila lektura. Na kraju je knjižica, koja je nastala zajedničkim snagama, predana na grafičku pripremu i likovnu obradu. Vjerujemo da će vam ova knjižica izmamiti osmijeh na licu, izazvati toplinu oko srca i probuditi uspomene na neke drage trenutke kojih se rado sjećate, a koje smo kroz ovaj projekt nastojali zabilježiti kako bi *pučke fešti* i u budućnosti, generacijama koje tek dolaze, odisale mirisom i duhom prošlih vremena.

Gordana Otočan

SV. BARTUL - BARTULJA

SUDIONICI: Likovna skupina
MENTORICA: Karin Milotić

Učenici viših razreda koji su dio Likovne skupine, proučavali su lik sv. Bartula (Bartola) ili Bartolomeja po kojem je najpoznatija pučka fešta u Istri, Bartulja, dobila ime.

Crkva sv. Bartula u Žminju podignuta je u XVI. st. na zapadnom ulazu u mjesto, a kip svetog Bartula se nalazi na glavnom oltaru. Taj je rustični kip najvjerojatnije izrađen u nekoj žminjskoj drvorezbarskoj radionici i vrijedan je primjerak seoskog baroka u Istri.

Sv. Bartul je umro mučeničkom smrću za svoju vjeru, ogulili su mu kožu i odrubili mu glavu. Zbog toga se često prikazuje s nožem i svojom oderanom kožom u ruci. Taj je čin ovjekovječio i poznati renesansni umjetnik Michelangelo u Sikstinskoj kapeli na svojem prikazu Posljednjega suda sv. Bartola. Upravo su nož i oderana koža likovni atributi svetog Bartola, odnosno predmeti koji pobliže određuje neki lik u slikarstvu ili skulpturi, a koji su bili uobičajeni znak raspoznavanja svetaca u srednjem vijeku.

On je zaštitnik od kožnih bolesti, a kao zaštitnika zazivaju ga zanatlije koji se bave izradom predmeta od kože, seljaci i pastiri.

Sveti Bartul (Bartol) slavi se 24. kolovoza, a tada se nekada održavala i pučka fešta Bartulja koja je u počecima tradicionalno slavila mjesnog sveca. S godinama se fešta počela održavati zadnju subotu u mjesecu kolovozu. Danas je Bartulja sve više obilježena gastronomskim specijalitetima, prodajom uporabnih predmeta i suvenira ručne izrade na ulicama i trgovima te kulturnim i sportskim sadržajima koji privlače brojne posjetitelje. To je dan kada se mještani izdaleka vraćaju kući kako bi posjetili rodbinu, prijatelje i prošetali mjestom.

Nakon proučavanja lika sv. Bartula, učenici su izradili plakate i naslovnicu zbirke kako bi ovu pučku feštu povezali s likom po kojem je dobila ime.

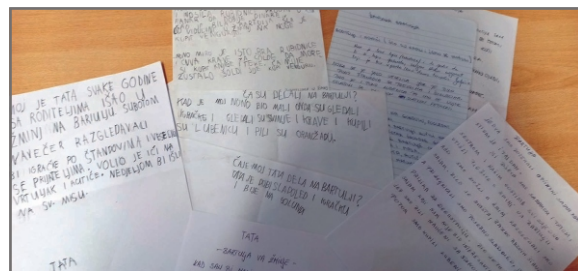
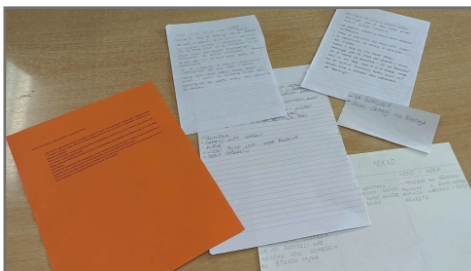
MINJA BARTULJA

SUDIONICI: 1. a, 1. b razred

MENTORICE: Iva Pucić Fekter, Suzana Deltin i Sanja Milanović

„Minja Bartulja“ je projekt učenika prvih razreda u sklopu školskog zavičajnog projekta Pučke fešti. Cilj projekta je bio upoznati učenike s pučkom proslavom sv. Bartola, odnosno Bartuljom, koja se održava zadnje subote u mjesecu kolovozu.

Učenici su dobili zadatak da kod kuće istraže jesu li njihovi *pranuonići*, *nuonići* i roditelji odlazili na Bartulju kad su bili mali kao oni, što su na Bartulji radili, odnosno čemu su se veselili.

Nakon toga smo analizirali prikupljene podatke i usporedili Bartulju među četiri različite generacije: *pranuonići*, *nuonići*, roditelji i prvašići.

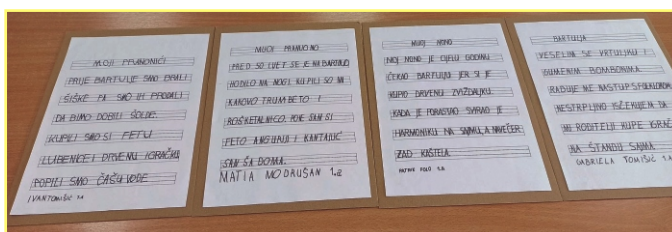

U gostima nam je bila gospođa Milica Kranjčić koja nam je pripovijedala o Bartulji nekada.

Prema prikupljenim podacima i svemu što su čuli, učenici su stvarali likovne radove i ponešto zapisali.

Tako su nastali plakati, memory kartice i knjižice s njihovim radovima.

U našem istraživanju tradicionalne pučke fešte saznali smo da se nekada uživalo u malim stvarima. Djeca su se veselila *švikutiću*, *fete anguriji* i sajmu domaćih životinja. U među generaciju sreću su donijeli još i *pašareta*, nakit i *guondola*. Današnja se pak djeca vesele kobicama, šećernoj vati i vlaku smrti. Konstanta kroz sve generacije je radost druženja i veselja.

BARTULJA

SUDIONICI: učenici 2. razreda

MENTORICE: Sanda Turčinović, Bojana Rojnić i Kristina Staver

Učenici drugih razreda poslušali su priču o najvećoj pučkoj fešti našeg kraja - Bartulji. O njezinoj prošlosti pripovijedali su nam: pranuono učenice Petre Sakač, Karlo Opatić i nono Mije Božac, Franko Zec te mnogi drugi Žminjci koji su o Bartulji govorili na radijskoj emisiji koju smo slušali. Doznali smo da je Bartulja dobila ime po svetom Bartolu i da se u prošlosti održavala 24. 8. Kasnije je određen novi datum 29. 8., odnosno zadnja subota u mjesecu kolovozu. Doznali smo da se ujutro prvo šlo na mašo, pokle maše ljudi so prošijećali po Žminje za videt samanji. Ku so imeli šoldi su si ča i kupili. Samljišće je tijekom vremena bilo na već mesti: puli škuolo, na Lukovice i kade je sad. Stočni sajam bio je okosnica događanja uz sve ostale elemente trgovine. Na Bartulje se prodavalo ordenje i čuda blaga: voli, kravi, uofci i tovari. Ki so prodavali, za hlad so si storili streho od trukinji. Na voze so dopeljali bačvico i prodavali vino. Ljudi so prodavali i frituli i cukerančići. Dica so brala galki i rubidnice za prodat da si moro ča kupit na Bartulje; kus angurije, ali kakovo kreko. Dica so si mogla kupit kakuof suvenir: kosirić, svrdlič, trumbetico, ali se peljat na driviene guondule s košarami kojsto je čovik vrtie. Pred oštarijon i va oštarije so ljudi sopli na sopieli i kantali na tanko i debelo. Kuha se je kapuz z ofcuon, fuži z kokošuon. Cielu dan su ljudi hodili gore dole od crikvi do samljišća, po cielen Žminje. Popuolne je bi plies pod luožo kade se je soplo na sopieli i minjo usno harmoniko. Prvo noći ženi i dica bi šli doma. Drugi so dan steši prišli va Žminj na posamljić.

Bartulja je narodna fešta. Ona je susret prijatelja, rođaka i brojnih generacija razasutih svuda po svijetu. Dan danas se na Bartulje čuje istrijanski kanat, zvuk sopieli i harmoniki. Plešu se istarski narodni plesovi. Organizira se priredba na kojoj pjesmom, svirkom i plesom sudjeluju i učenici naše škole.

Posjetili smo samanji i samljišće te pronašli stupove na kojima su se vezivale životinje za prodaju.

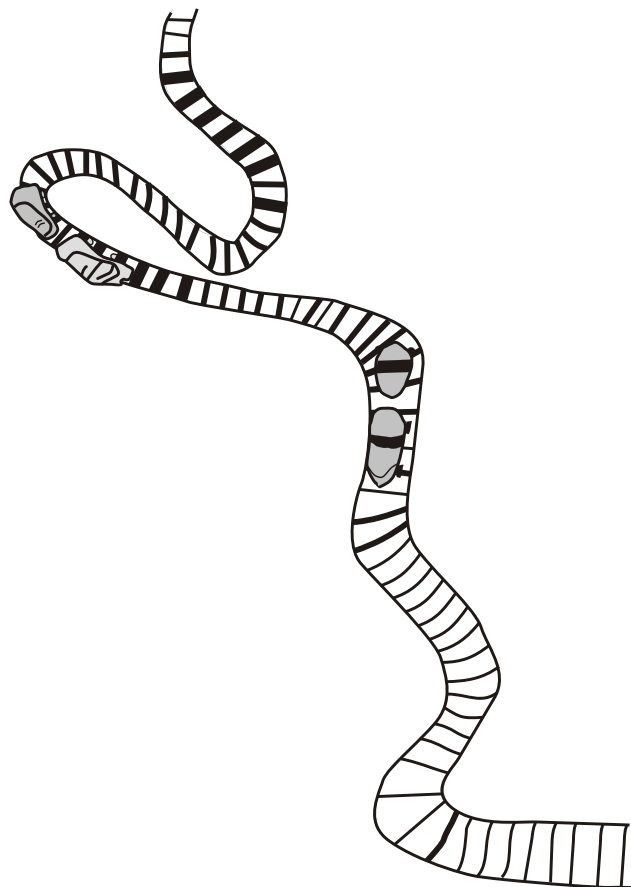

Nono Franko nam je opisao značaj Bartulje za društveni život cijele Istre te ples i zabavu koja se mogla čuti na svakom kantunu.

Učili smo plesati istarske narodne plesove koji su se plesali na Bartulji.

Na produženom boravku crtali smo boškarina upregnuta za voz.

Bartulja nekat

Kakova je Bartulja nekat bila
nuoneta san pita da li uon to zna.
Reka je, otrok muoj
sat će ti poviedat nuono tvuoj.
Za Bartuljo vajak se znalo,
tu se našlo i staro i mlado.
Stareji so si kupili za gojit prahčiča,
a nan bi zieli pašareto i dva tri
kolačiča.
Kantalo se je i pliesalo va škuoro
nuoć.
Tako je i dan danas,
a va jutro neki ne znajo
kako doma puoć.

Matej Kresina, 2. a

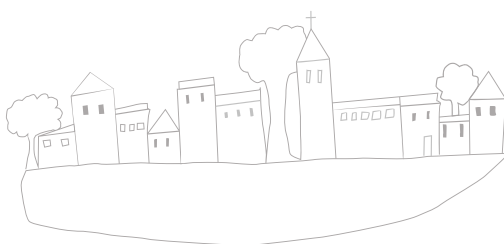
Bartulja danaska

Bartulja je danas
poli nas.
Dica se igrajo
i na guondole vrtijo.
Čuje se kanat
na tanko i debelo.
Pliešo se šete paši i baluon
kuntiento.
Stareji pieža
ča popit,
ča pojes
i z kumpanijon ses.

Ulika Ardalić, 2. b

Pranuono Karlo nan je opisa kako so
gonili blago va Trs. Mi smo ga izmodelirali
u glini.

BARTULJSKE ŠTUORICE

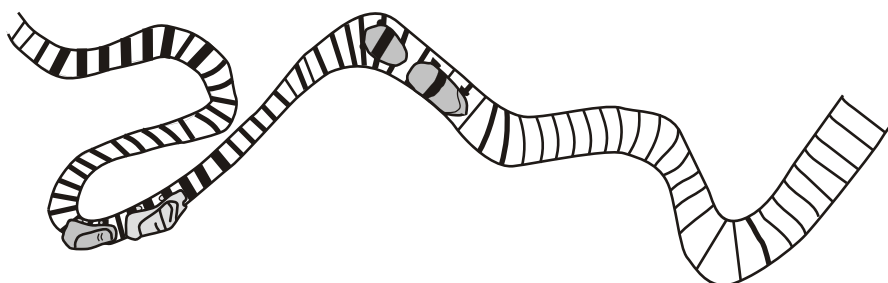
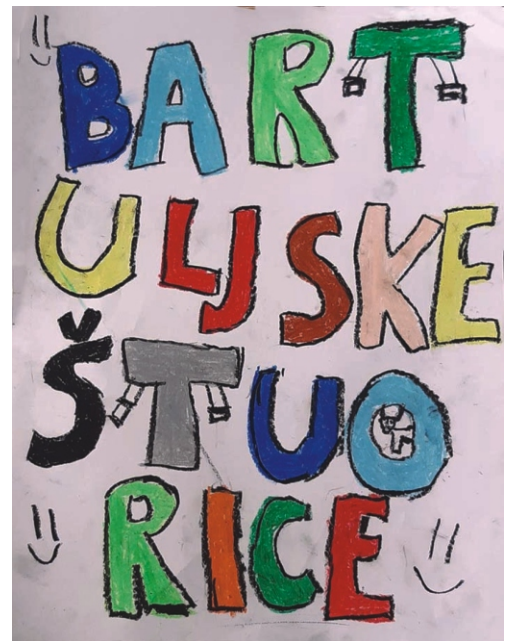
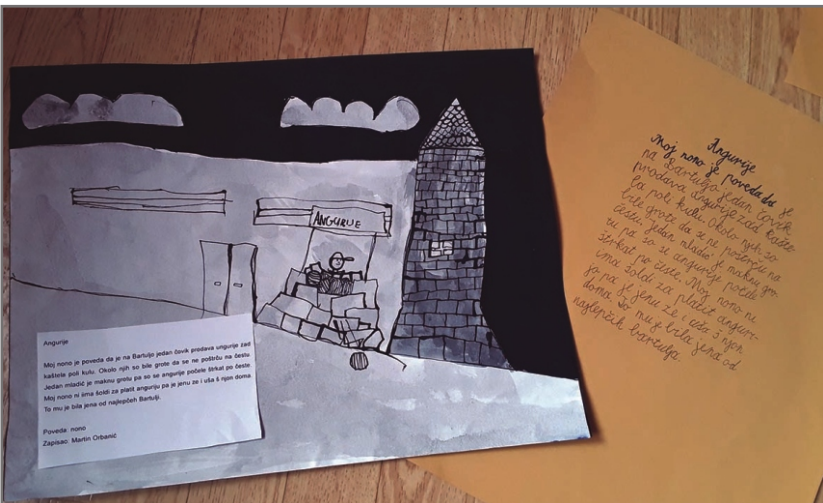
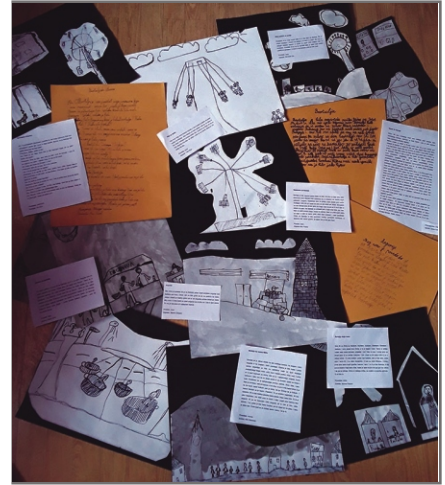
SUDIONICI: 3. a razred

MENTORICA: Gordana Otočan

Mi školani 3. a razreda smo se odлучili za projekt Bartuljske štuorice. Istraževali smo i pitali soji roditelji, nuoni, nuoneti, pranuoneti i pranuoni kako se jedanput va staro vrieme hodilo na Bartuljo i ča se je tamo delalo, ali i kako je to va današnje vrieme. Storili smo š njimi intervju, snimali smo z diktafonon ili smo zapisali. Milica Kranjčić, ka je bila meštrovica va naše škuole, nan je jedan pietak prišla va gosti i pokazala soji libri va keh je skupila štuorice i anegdoti. Bilo nan je jako liepo to poslušat. Videli smo kakuof je puot ot usmene predaji do libra. Povedala nan je da je Bartulja poviežena sveten Bartulon kega se drži na 24. angošta, ma da je Bartulja vajk va zadnjo soboto angošta aš so ljudi va soboto laglje mogli puoč na fešto kat je drugi dan bila nedelja, nego da je delavnik. Štuorice ke smo mi skupili, smo prepisali s flomasteron na malo debljo harto i nacrtali s tušen. Crtali smo i štuorico va slike. Storili smo i korice ot libra. Se smo to spojili i zaviezali špažičen. Tako je priša van naš librić *Bartuljske štuorice*. Neke so štuorice smiešne, neke vesele, neke obične, ma saka je na suoj muot litratala Bartuljo, velo fešto va srce Istri, va našen Žminje.

ZAPLJOČKAJMO NA BARTULJO

SUDIONICI: 3. b razred

MENTORICA: Dolores Otočan

Pljočkanje je pučka igra koja se igra na otvorenom, najčešće na livadi. Igraju najmanje dvije osobe, a za igru je potreban okrugli kamen veličine dlana, *pljočka*, i veći kamen, *balin (ćik)*, koji se gađa pljočkom s crte udaljene otprilike pet metara.

U povijesti se pljočkalo dok se čuvala stoka, nedjeljom ili za vrijeme pučkih fešti. Tijekom godina, od stare pastirske igre i razbibrige, pljočkanje se razvilo u pravo organizirano sportsko natjecanje sa svojim pisanim pravilima. Prvi takav turnir održan je u Žminju za Bartulju 1996. godine. Osnovana je i udruga pod nazivom „Športska pljočkarska udruga županije istrijanske“ čija je osnivačka skupština održana 1.6.2002. godine. Usvojen je Statut, a posebnost je što su osnivački dokument i pravilnik napisani na dijalektu.

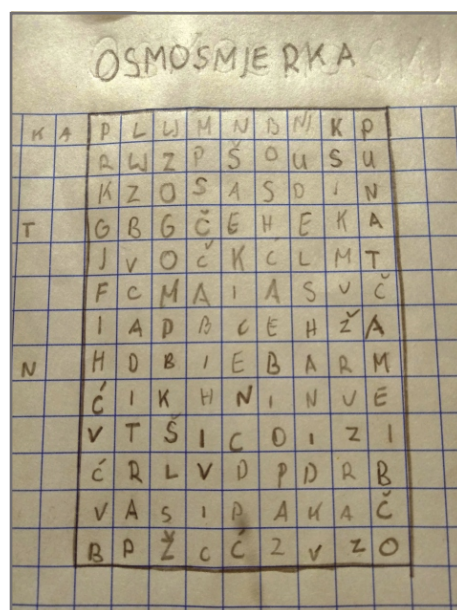
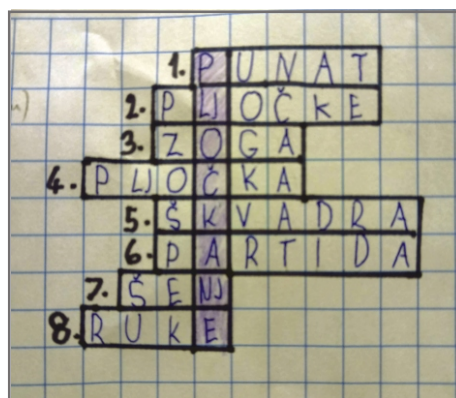
Ove smo godine, u sklopu školskog zavičajnog projekta Pučke fešti, odlučili bolje upoznati pljočkanje jer se ova pučka igra igrala i igra i tijekom pučkih fešti (Bartulja). Pljočkanjem smo se zabavljali u Dječjem tjednu i na satovima Tjelesne i zdravstvene kulture. Mi smo pljočkali po nešto jednostavnijim pravilima jer još nismo jako spretni u bacanju i brojanju *punti*. Nabavili smo *pljočki* veličine dlana i *balin* (okrugli kamen). Označili smo zog duljine 5 metara i širine 2 metra. Učenici su igrali u parovima.

Na satovima Hrvatskog jezika smo održali kviz, sastavili smo križaljke i osmosmjerke te crtali strip.

PUČKE FEŠTI: ČIER - DANAS - JUTRE

SUDIONICI: Povijesna skupina, Građanski odgoj
MENTORICA: Roberta Đurkić

Nekat se ova stara pučka fešta slavila na 24. angošta, na dan svetega Bartula. Njegova je crikva na zapadnen ulaze va mesto. Uzidana je va 16. vieke. Va njie je, na glavnen oltare, kip svetega Bartula kajsti je prava slika baroka va Istre, a storen je va žminjske marangonije. Na dan Bartulji, Žminjci so se, potle maši sviecu na čas, skupljali okoli stola va fameje na kejsten je vajak bi kapuz z ofcuon. Kašneje bi šli na samanjan, fešto i plies va jenojsto ot oštariji va meste.

Kroz leta, Bartulja se gambijevala kako bi se okupilo ča več ljudi i kako bi saki naša nešto za se i liepo se zabavi. Z leta va leto vajak je bilo nešto novega: turniri va boćanje i pljočkanje, tir na pijateli, turnir va nogomete, trki z bičikletami, jahanje z preponi, turnir va strelčarstve, izložbi ot starih vetur i starih kompjuteri.

Za plies se počelo zvat poznati pjevači i grupi. Malo po malo, napravi se je i narodni kulturno - umjetnički program na kejsten nastupajo folklorna društva, kantaduori na tanko i debelo, dica z vrtića, dica škuoli, a va noveje vrijeme i mažoretkinje.

Na dan Bartulji, glavna žminjska česta, ot crikvi do samljišća, napuni se štandi na kejstemi ljudi pokažo ča delajo i š čien se bave. Na počietke je to bilo ordenje za delat va kampanje i okoli kući, se ča rabi va kuhinje, a potle so počeli nosit i maslinova ulja, klobasice, vino, kolači, žajfi ot lavandi, smilja i konoplji.

Na samljišće je vajak bi samanjan ot blaga.

I za dico je tu sega: vela guondola, minja guondola, roboti, veturice, kokici, vuna ot cukera, frituli, bombonice...

Ča se tiče jes, ljudi bi obavezno jeli kapuz, kapuz z ofcuon, a danas so tu anke čevapčići, pršut i klobasice.

Ot počietka do danas Bartulja se puno gambijala ma vajak je zustala najveća istrijska pučka fešta.

Tradicionalne pučke fešti našega kraja so anke Sutivanjica (Sutivanac) i Matejeva, fešta zaštitnika mesta Cere.

Školani Povijesne skupini i skupini Građanskega odgoja so se spensali da bi ovo leto za zavičajni projekt storili izložbo slik „Pučke fešti: čier - danas - jutre“. Školani so donesli sliki s fešti ča so hi našli doma. Vibrali smo najštabeleje i regulali izložbo va naše škole.

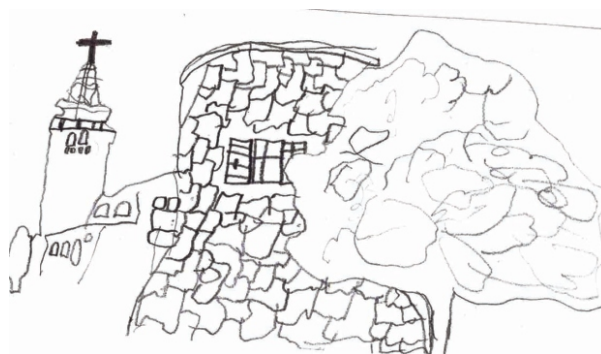

BARTULJA U 3D

SUDIONICI: Informatička skupina

MENTORICA: Nataša Lakoseljac

„Bartulja u 3D“ tema je Informatičke skupine koja je dio školskog zavičajnog projekta *Pučke fešti*. Učenici su tijekom nastavne godine skicirali na papiru ili izradili u programu Bojanje 3D predloške za privjeske ključeva.

Nakon toga, na temelju predložaka izrađeni su nacrti za njihovo printanje uz pomoć 3D printera. Na kraju, isprintali smo nekoliko različitih privjesaka na kojima su bili motivi Žminja i žminjske Bartulje.

PIČENJE JAJA

SUDIONICI: učenici 4. a razreda

MENTORICA: Enica Zohil

Pičenje jaja je tradicijska igra koja se igra na dan Uskrsa u Istri i Primorju.

Nakon uskrsne mise i uskrsnog ručka odrasli i djeca odlaze u centar sela ili mjesta gdje se nalaze s ostalim mještanima. Svatko od kuće donese po jedno kuhano jaje i malo veću kovanicu. Jaje se postavi na pod kraj nekog zida ili stabla. Odredi se udaljenost s koje će se gađati (*pičiti*) jaje. Otprilike 2 metra.

Pobjednik je onaj kojem kovanica ostane u jajetu.

Ljudi su nekada pičili jaja kako bi se družili, ali i ponešto pojeli i popili.

Danas je toga sve manje.

Adrian, Vito i Elizabet

Kako se piče jaja?

PINCA

SUDIONICI: učenici 4. b razreda

MENTORICA: Matea Slivar

Učenici 4. b razreda sudjelovali su u zavičajnom projektu *Pučke fešti* s razrednom temom „Pinca“. Cilj projekta bio je upoznati učenike sa samom izradom pince, stoga pozvali smo gospođu Zdenku Jakus kako bi nam pokazala postupak nastajanja jedne pince. Svaki je učenik od tijesta za pincu napravio *tičića* kojeg su naše none radile u vrijeme Uskrsa te smo ih zajedno s pincom odnijeli u našu školsku kuhinju na pečenje. Učenici su kod kuće pitali svoje mame i none po kojim receptima rade pincu te su ih zapisali na papir, a zatim smo na nastavi uspoređivali koliko zapravo različitih recepata za pincu postoji.

S obzirom da se u Žminju svake godine u travnju održava manifestacija *Istrijske pinci pod čerepnjon na ugnjišće*, na satu Hrvatskog jezika učenici su pisali sastavak na temu pince u kojem su morali opisati što je sve potrebno za njezinu izradu, za koji se blagdan ona jede te što se sve događa na samoj manifestaciji.

FEŠTA OD KAKTUSI

SUDIONICI: grupa produženog boravka s učenicima 3. a, 3. b, 4. a i 4. b razreda

MENTORICA: Davorka Prusić

Kako povezati produženi boravak, kaktuse, Žminj i projekt zavičajnosti? Možda naizgled i ne tako jednostavno, ali s druge strane vrlo logično i smisleno. Naime, djeca jako vole biljke i rad sa zemljom. Nadalje, u Žminju se već godinama krajem rujna i početkom listopada održava izložba kaktusa u kino-sali ili u Kuli, a još kada se u priču uključila teta Jolanda (gospođa Jolanda Pajković) s ponudom da učenicima produženog boravka (grupa 3. i 4. razreda) pokloni kaktuse za sadnju odluka je bila vrlo jednostavna: projekt zavičajnosti „Fešta od kaktusi“.

S projektom smo započeli krajem listopada, kada je gospođa Jolanda spremila svoje kaktuse u zatvoreni prostor da se preko zime ne zalede, a nama poklonila viškove. Dobivene kaktuse smo posadili u plastične čašice te ih stavili na ormar u našoj učionici. Svi su se kaktusi primili i počeli rasti, a bilo je i onih koji su procvjetali.

Usljedio je ukrašavanje teglica za cvijeće s motivima žminjske kule. Prvo smo kaširanim papirom oblijepili teglice i ostavili ih da se osuše. Potom smo prošetali do kule i analizirali njezin izgled: vrata, prozore, balkon, puškarnice. Po povratku u učionicu, uzeli smo olovke u ruke i krenuli na crtanje. Na kraju smo lakirali teglice, presadili kaktuse i naš je projekt, na svekoliku radost, bio gotov.

UŽANCI ZA TIELOVO

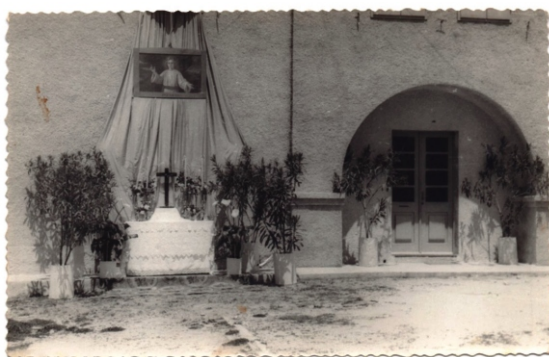
SUDIONICI: Biblijska skupina i 4. b razred

MENTOR: Nela Peteh

Na Biblijske skupine smo iskali užanci za Tielovo ke so bile jedanput. Većina ih je zustala do danas. „Osam dan pred Tielovon se je va crikvno doneslo fašić ruožic, najraj od kampanji (margaretic, kuša, menti, svetemarijizielja). To je plovnan blagoslovi, pak so ih svi puštili na uknah od crikvi do Tielova. Pokle so ih doma čuvali za kries ali za potkurit ku je kemu bilo zlo.“ Tako piše Nevenka Erman va svojen libre *Navadvi od zdamni*.

Va 13. vieke, potle ča je uvedena svetkovina Presvietega Tiela i Krvi Kristove, počinje se javljat i prošišijuon po

Grade, posebno va 14. i 15. vieke, a va vrieme protureformaciji je posta najvažnejji prošišijuon, ki je nosi i blagoslov mesta, grada. Na Tielovo zajno potle maši, va

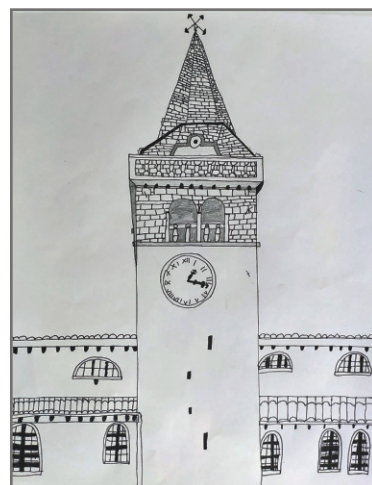

prošišijuone hostija se va pokaznice ali mostrance, spot baldahina, nosi po grade, kako bi krstijani javno pokazali svojo vero i poštovanje Presvietemu sakramientu. Oltari se za tielovski prošišijuon va Žminje postavljajo na četira mesta kade so jedanput bila vrata va grad: puli Svete moći (na istoke), Stara vrata (na juge), Vela vrata (na zapade, puli kapelico) i puli

Zidine Kaštela (na sjevere). Ukna kuoda pasieva Presvieto (ne samo po Štrade) vajak se kitilo z bielemi rakamanemi lancuni, ruožicami i svietemi kvadri. Puli saki oltar, nakon molitvi, kat plovnan z Presvieten blagoslivilja narod, jedanput so si ki so mogli klekli na kolena, a danas se zapuštila ta liepa gesta. Va prošišijuone, spret baldahina, posebno je liepo videt dico va bieleh prvopričesničkih brhanah i z košići kako latice ruožic hitajo po česte kuoda se grie i delajo puot ot ruožic. Križi, baldahin, bandieri, ferali i kadionico odvajk nose muški.

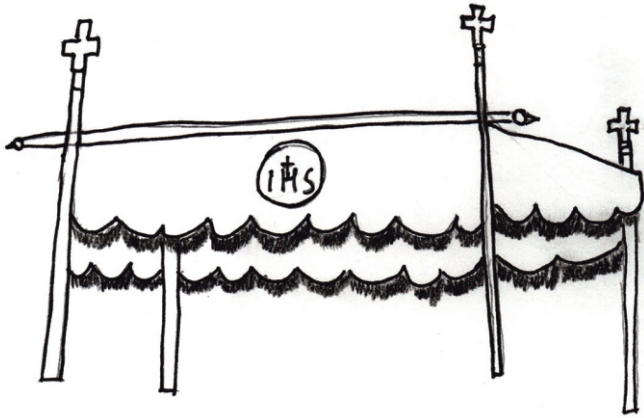

Tielovski prošišijuon va Žminje pret već ot pedesiet liet.

Noa Erman, 4.b, *Žminjski turan*

Julija Orbanić, 6. b, Baldahin („nebo“)

Rebeka Zaharija, 6. a, Kadionica z lađicon (navikula)

Rebeka Zaharija, Plovan z pokaznicon

Tielovski prošišijuon va Žminje, 16. 6. 2022.

SUTIVANJICA

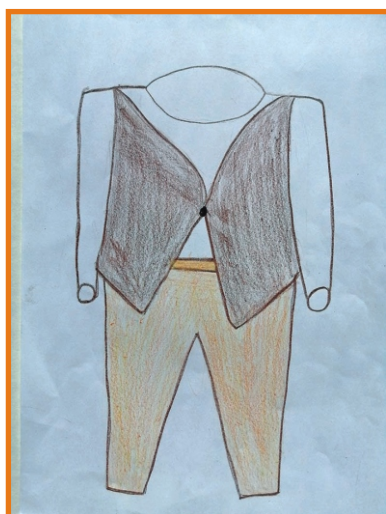
SUDIONICI: učenici Područne škole Sutivanac

MENTORICE: Slavica Marčac i Marijana Starčić

Učenici Područne škole Sutivanac uključili su se u zavičajni projekt Pučke fešti s temom „Sutivanjica“.

Sutivanjica je tradicionalna pučka fešta koja se dugi niz godina održava u Sutivancu. Njome se obilježava spomendan na glavosijek svetoga Ivana Krstitelja 29. kolovoza. Prema svetom Ivanu Krstitelju su sam Sutivanac i Sutivanjica dobili ime.

Naš projekt realizirali smo kroz brojne aktivnosti tijekom školske godine: pjevali smo tradicijske pjesme, pisali pjesme na zavičajnom govoru, ugodili gospodina Franju Frančulu koji nas je upoznao kako se je nekad obilježavala Sutivanjica, a kako danas (sveta misa, ples, svirka, pjesme, hrana, piće, odjeća, obuća i razne igre). Učenici su uz pomoć svojih predaka prikupljali podatke o svome mjestu i obilježavanju Sutivanjice. Likovnim radovima kreativno su prikazali što su naučili o Sutivanjici (tradicijska glazbala, narodna nošnja i ples).

MATEJEVA

SUDIONICI: učenici Područne škole Cere

MENTORICA: Diana Rojnić

Pučke fešti naziv je školskog zavičajnog projekta u školskoj godini 2022./2023.

S obzirom na to da je sveti Matej zaštitnik župe Sveti Matej Cere odlučili smo ove godine realizirati projekt pod nazivom Matejeva. Cilj ovog projekta bio je istražiti brojne zanimljivosti o našoj župi, njezinom zaštitniku svetom Mateju te pučkoj fešti Matejeva koja se svake godine u mjesecu rujnu slavi njemu u čast.

U sklopu projekta istraživali smo koja sela pripadaju župi Sveti Matej - Cere i koliko svako pojedino selo ima stanovnika. Na satu Matematike pisanim zbrajanjem broja stanovnika po selima doznali smo koliko ukupno naša župa ima stanovnika. Na satovima Hrvatskog jezika literarno smo se izražavali na temu Matejeva, a na satu Likovne kulture izradili smo razglednice s motivom naše crkve te drvenim bojcama crtali smo lik sveca. Učenici su kod kuće zajedno sa svojim majkama napravili maketu crkve. Gospođa Anđela Kliman bila je gošća u našem razredu. Ona nam je pričala o tome kako se Matejeva slavila u prošlosti.

Na blagdan Svetog Mateja 21.9. fotografirali smo u crkvi svečano misno slavlje, a u subotu 24.9. fotografirali smo zabavni dio Matejeve koji se je održao pod šatorom na rukometnom igralištu. Od prikupljenog materijala napravili smo knjižicu.

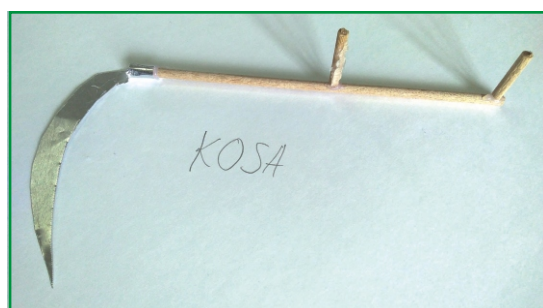
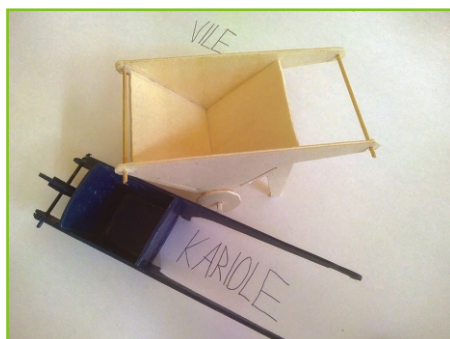
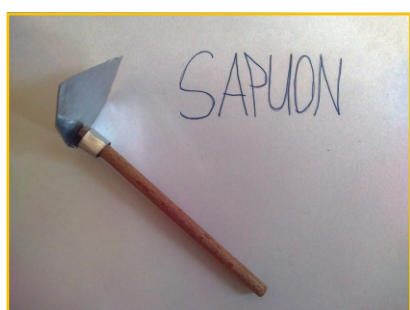
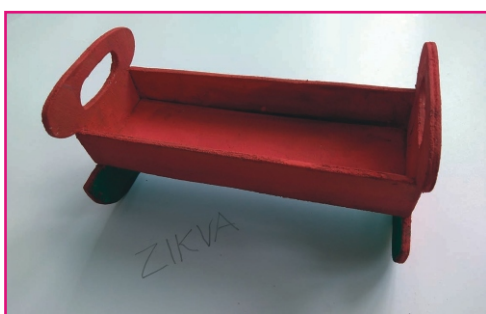

ORDENJE I POSODA ZA KUĆO

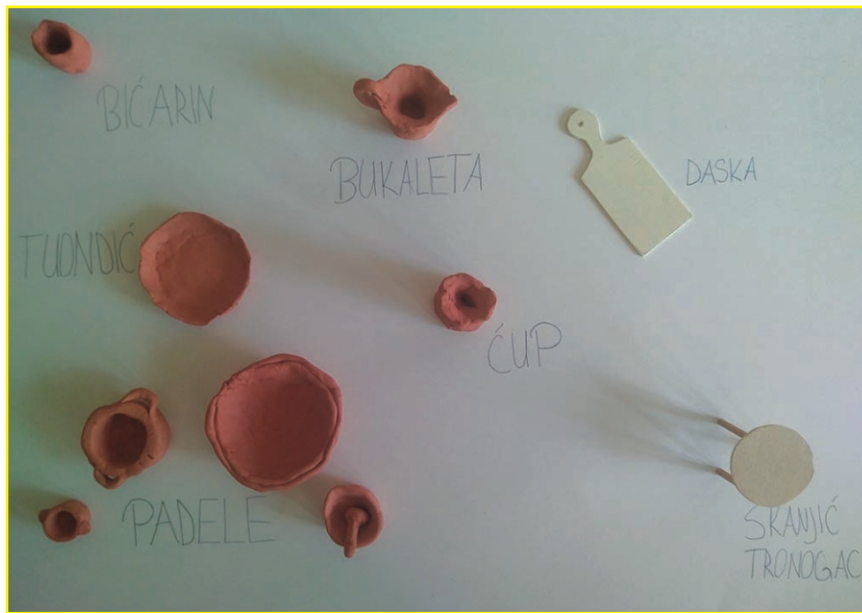
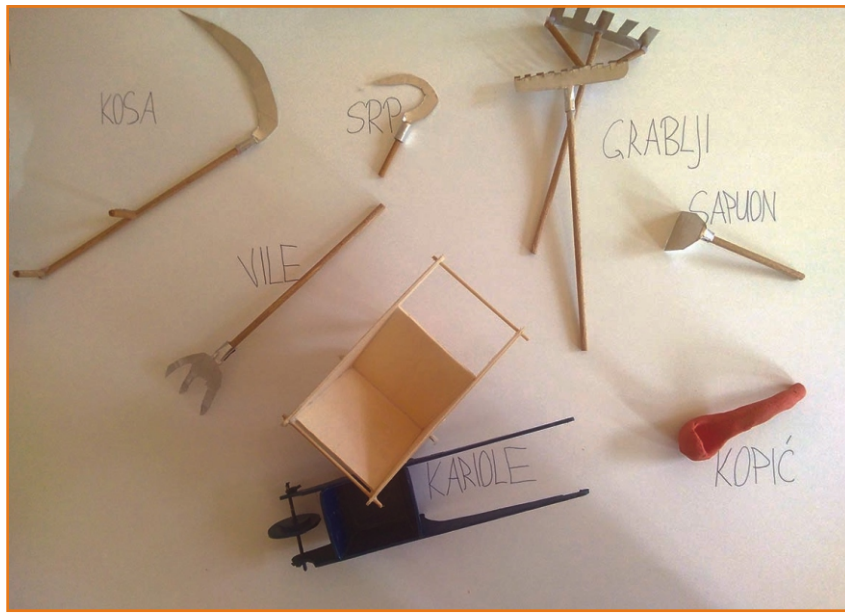
SUDIONICI: Modelarstvo i maketarstvo

MENTORICA: Gordana Mazzi

Na izvannastavnoj aktivnosti Modelarstvo i maketarstvo naši vrijedni učenici petih razreda su izrađivali modele posuđa, pribora i oruđa, koji su ljudima pomagali u obavljanju pojedinih tradicijskih djelatnosti (poljodjelstvo, seoski obrt i sl.). Takvi predmeti su se prodavali na sajmovima u sklopu seoskih fešti. Nekada su oruđa izrađivali sami seljaci za potrebe svojega domaćinstva, no češće su to bili specijalizirani seoski majstori. Mi smo koristeći drvo, glinamol i lim izradili maleni srp, karijuolu, grablji, kosu, tronogac (škanjić,) bukaletu, kopic, lonce, mižuole i zikvu. Ocrtavali smo, rezali i savijali čelični lim, električnom pilicom rezali šperploču i oblikovali glinu. Naši učenici znaju mnogo o tradicijskim alatima i zanimanjima pa su s veseljem izvršavali ovaj zadatak.

HOMELAND TEACHING PROJECT FOLK FESTIVALS

Every town in Istria has its folk festival, and the area of Žminj has several of them. Bartulja is one of many festivals through which people celebrated significant days in their area. It is said that all roads in Istria pass through Žminj, so it is reasonable to say that on the day of Bartulja, all roads lead to Žminj. It was an important occasion to socialize, meet with relatives who they hadn't seen for a long time, and exchange a few words. Besides fun moments, gatherings were also convenient for buying and selling at the fair, as well as giving each other advice that were useful during those times without social networks. People connected entertainment and socializing with contents that were crucial for life. While working on the Homeland Teaching project 'Folk Festivals', students were introduced to some aspects of festivals through the past and the present, imagining what the future brings. Through research and creative expression, they also tried to nurture the idea of the importance of holidays as an inevitable spiritual need. The research was conducted through different sources, focusing on oral tradition between ancestors and descendants. Students worked on the project according to their age and interests. First graders observed how children used to have fun and socialized at Bartulja. The topic of second graders is associated with activities during fairs and the fun aspect of Bartulja. They were also researching during after-school classes. Third graders conducted research with their ancestors; they recorded and wrote down the anecdotes of Bartulja and learned how to play an old game called *pljočkanje*. Fourth graders tackled Easter traditions like *pičenje jaja* and *pinca*. During after-school classes, students were introduced to the Exhibition of cacti and succulents. Festivals called *Sutivanjica* and *Matejeva* were assigned to students from branch schools in Sutivanac and Cere. The biblical group learned about folk traditions during Corpus Christi. The modelling group made models of tools and dishes that used to be sold at fairs. The topic of the historical group is *Bartulja through the Past, the Present, and the Future*, while the topic of the IT Group is *Bartulja in 3D*. The art group created art through the character of St Bartholomew. The work of each class and group is presented through words and pictures. During additional classes, students translated and proofread texts. Finally, after combining everyone's work, this booklet was ready for graphic and art processing. We believe that it will make you smile, give you a warm feeling, and evoke memories of some dear moments that you gladly reminisce, and which we have tried to record so that folk festivals continue to express the spirit of the past times for the future generations as well.

Gordana Otočan

Prevoditelji: Ivana Benčić, Marija Budić, Nikolina Družetić, Alena Lazarić, Erin Roce,
Luis Zvocak

Mentorica: Antonela Zaharija

PRILOZI:

JABUKA

Kupit ću ti, mlada,
rumeno jabuko.
Teplit puli srca
dva bartuljska
dana.

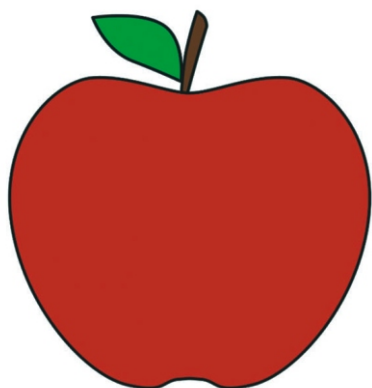
Pak ti je imiej i spravi.
Ma nieću ti reć
besedo mladosti teple
ni obećat ljubavi.

Na tvoijen stole
venut će moja jabuka
kako kad viene
mlados.

Sakega dana je bartuljska jabuka
manja
i tanja.
Dimboko va srce umiro
život i sanja.

Ej, sako leto prit ću na Bartuljo
jabuko
kupit.
I ziet va žili leto starosti.
Leto smrti.

Zvane Črnja, Žminjski libar va viersah hrvackeh složen

37. POJMO MI MALA NA SAMANJ

Žminj ština

Andante mosso

2. Čemo mi ku-pit ko-la-čić, ko-la-čić
 3. Čemo ga mla-di da-ro-vat, da-ro-vat
 4. Če nam se mla-da ra-do-vat, ra-do-vat
 5. Čemo mi ku-pit pr-stenčić, prstenčić
 6. Če nam se mla-da ra-do-vat, ra-do-vat

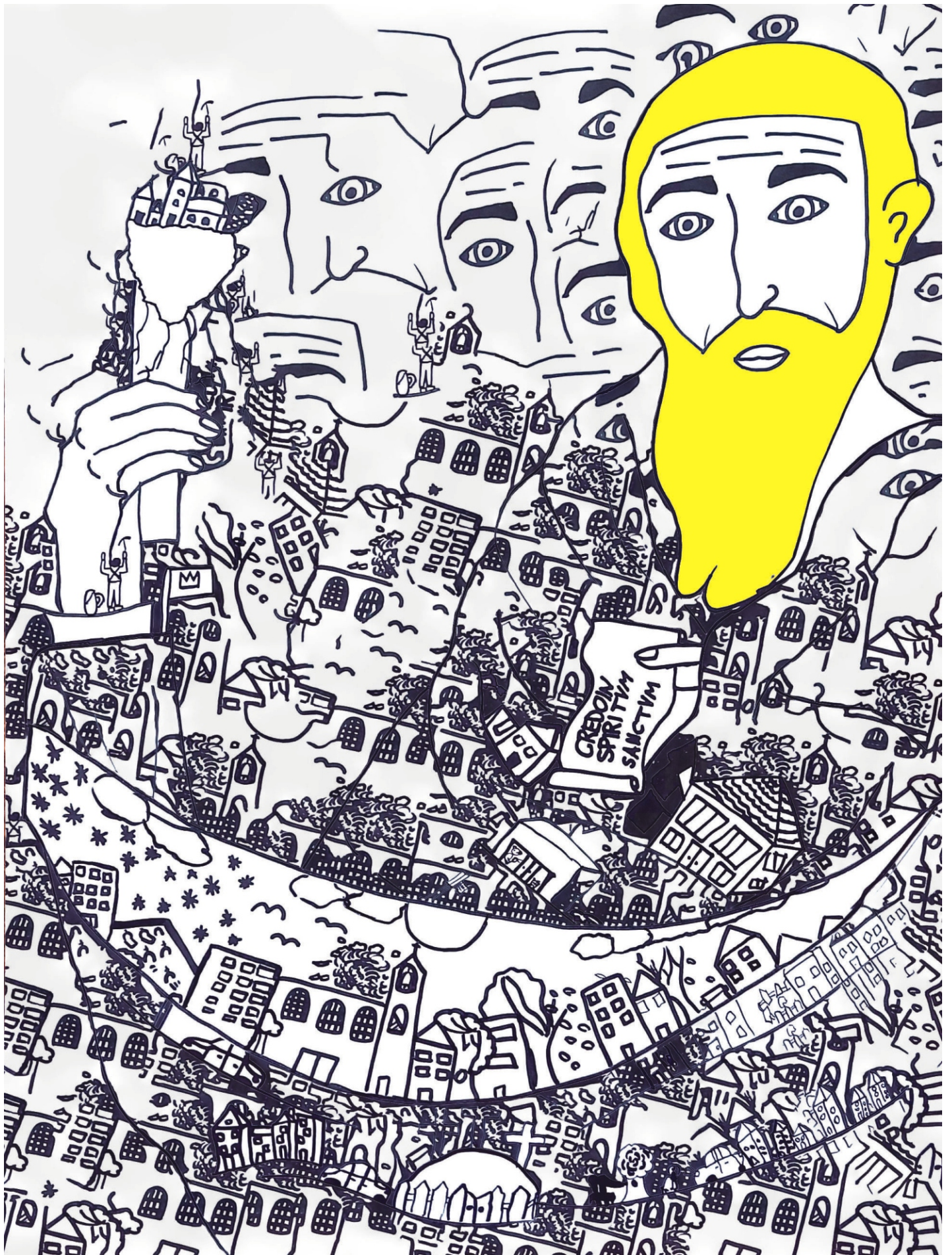
- čemo mi ku-pit ko-la-čić.
 čemo ga mla-di da-ro-vat.
 če nam se mla-da ra-do-vat.
 čemo mi ku-pit pr-sten-čić.
 če nam se mla-da ra-do-vat.

SADRŽAJ

Riječ ravnateljice.....	3
Projekt zavičajne nastave Pučke fešti.....	4
<i>Najveća pučka fešta u Istri</i>	
Sv. Bartol	5
Minja Bartulja	6
Bartulja.....	8
Bartuljske štuorice.....	11
Zapljočkajmo na Bartuljo.....	13
Pučke fešti: čier - danas - jutre.....	15
Bartulja u 3 D.....	17
<i>Tradicijska slavlja</i>	
Pičenje jaja.....	18
Pinca.....	19
Fešta od kaktusi.....	20
<i>Pučke pobožnosti</i>	
Pučke užanci za Tielovo.....	21
Sutivanjica.....	23
Matejeva.....	24
<i>Život obrtnika</i>	
Ordenje i posoda za kućo.....	25
Prijevod, engleski jezik.....	27
Prilozi.....	28
Sadržaj.....	30

CREDO IN
SPIRITUM
SANCTUM

BILJEŠKE:

ISTARSKA REGIONE
ZUPANIJA ISTRIANA

Institucionalizacija zavičajne nastave
Istarske županije
Istituzionalizzazione dell'insegnamento della storia
del territorio nella Regione Istriana

Osnovna škola Vladimira Gortana, Žminj